

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Naboru, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina za naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2 K 60.

Vsi dopisi naj se posiljujejo na uredništvo, ki se odloča o vseh zadevah, ki se nanašajo na redakcijo, in o vseh zadevah, ki se nanašajo na upravo lista. Naročnino, oglašne in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrijska gospodarska zbornica.

DUNAJ 21. Knez Windischgrätz je otvoril sejo ob 3. uri 25 min. in se je najprej v toplih besedah spominjal umrlega člana gospodarske zbornice, grofa Baworowskega.

Zakonski načrt glede zavarovanja delavcev proti nezgodam in za slučaj bolezni je bil rešen v prvem čitanju in izroččen komisiji, sestojeci iz 15 členov, ki se jih izvoli na prihodnji seji.

Nato je knez Dietrichstein poročal o predlogih glede povišanja rekrutnega kontingenta za 1908. V debato je posegel tudi podpredsednik grof Schönburg, ki je povdarjal, da se mora tudi gospodarska zbornica baviti z vojaškimi stvarmi v trenutku, ko se pripravljajo važna vojaška vprašanja, čeravno spadajo vojaške stvari v kompetenco delegacij. Govornik je omenil med drugim tudi zveze z Nemčijo.

Grof Rudolf Traun je obžaloval, da se ni še povišalo rekrutni kontingent za skupno armado in da ni še dovršena potrebna reforma vojnega zakona. Govornik je omenil tudi predlog o rezervistih in je izrazil željo, naj bi odpadle zadnje vojaške vaje tudi za častnike in kadete. Končno je izjavil, da bi bilo bolje, da se je skrbelo za spopolnjenje skupne armade in mornarice. (Zivahna pohvala). Potem sta govorila še knez Orsini Risenberg in minister za deželno brambo FML Georgi, nakar je bil zakonski načrt v drugem in tretjem čitanju vsprejet.

Potem je zbornica razpravljala zakon o rezervistih in po referatu poročevalca je bila debata zaključena. Baron Plener je nato poročal o predlogi glede določitve alkoholnega kontingenta za obratno dobo 1908-09. Predlog je bil vsprejet brez debate. Potem je zbornica vsprejela več manjših zakonskih načrtov, ki jih je poslanska zbornica resila v zadnji seji.

Potem ko so bili še izvoljeni člani v delegacijo, je bila seja ob 6¼ zvečer zaključena. Prihodnja seja jutri.

Rauch v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 21. (Ogr. biro). Ban baron Rauch se od včeraj mudi tukaj. Imel je daljši razgovor z ministrskim predsednikom dr. Wekerle in ministrom za Hrvatsko Josipovićem. Dr. Wekerle je opoldne odpotoval na svoje posestvo v Danos.

Fallieres v Kodanju.

KODANJ 21. Predsednik Fallieres je kmalu po svojem prihodu na grad Amalienburg posetil prestolonaslednika te priuca in prinčesinjo Valdemar.

KODANJ 21. Predsednik Fallieres se je danes podal v Roeskilde, kjer je v stolnici položil venec na krsto umrlega kralja Kristijana IX. Po svojem povratku je Fallieres priredil v francoskem poslanstvu zajutrek, na katerem sta bila kralj in kraljica, kraljeve redbine, ministri in mnoge dostojanstvenikov. Potem je predsednik obiskal mestno hišo.

Nove grške bande.

KOLIN 21. Iz Korafavije poročajo, da se je pojavila tamkaj velika grška banda, močna 300 mož. Banda namerava napadati valoške vasi. Tudi iz Soluna in iz Skopelja poročajo, da so se pojavile močne grške bande.

Iz Maroka.

TABRIS 21. Ker noče šah odstraniti iz mesta Huštahide, ki jih ljudstvo ne more trpeti zato je danes popoldne zopet pričelo streljanje med revolucionarji pristaši šaha.

PODLISTEK.

2

Pošteni tat.

— Spisal F. M. DOSTOJEVSKI. —
(iz ruskega.)

Astafija Ivanoviča je ta dogodek tako razburil, da sem celó pozabil na tatvino, ko sem gledal njega. Kar ni mogel se pomiriti. Vsaki hip je vrgel svoje delo proč, vsaki hip je pripovedoval znova, na kak način da se je zgodila nesreča, kako je stal, kako mu je tat pred očmi izmaknil suknjič in kako se je zgodilo, da ga niso mogli prijeti. Potem se je zopet usedel k delu, a je vrgel kmalu zopet vse strani in tekkel k hišniku, povedat mu stvar in ga obšipat z čitjanji, da dopušča kaj takega v svoji hiši. Ko se je vrnil, se je lotil Agrafene in jo ozmerjal. Ko je bil zopet pri delu, je mrmral še dolgo pred-se, si vse še enkrat pripovedoval: kako je stal tu in jaz tu, kakor je tisti človek pred najimi očmi, dva koraka od naju, vzel suknjič s kljunkte in tako dalje. Bila je pač taka nje-

PARIZ 21. Glasom brzjojavke iz Casablanca se je mehala Abdul Aziza dne 17. t. m. utaborila v Ain Fuzeru, 60 km od Rabata in sedaj maršira dalje, ne da bi prekorčila francoske črte.

Iz Persije.

LONDON 21. „Times“ poroča iz Tabrisa: Mesto je v oblasti revolucionarcev. Prebivalstvo je silno razburjeno. Da je Rehim Kan umaknil konjenike je smatrati kakor fiasco šahov. Pešpolk, ki je bil iz Teherana odposlan v Tabris, da napravi mir, je vrgel proč orožje in municijo. Večina vojakov je dezertirala.

Mladoturško gibanje v Macedoniji.

CARIGRAD 21. Grožnje in atentati Mladoturkov v obsegu tretjega vojnega zbora v Solunu traja dalje. Zadnje dni je bil ranjen podpolkovnik Nazim v Solunu. Neki kavalerijski podpolkovnik v Leresu in mutasirif v Dibri sta bila umorjena.

LONDON 21. „Morning Post“ poroča iz Feza: V zadnjem času sta si pogostoma dopisovala Raisuli in sultan Mulej Hafid. Včeraj je sultan prejel od Raisulija pismo, in je potem sklenil, da se takoj odpravi na pot.

Rusija.

Izredno varstvo v Petrogradu.

PETROGRAD 21. (Petr. brz. ag.) V mestu in v guberniji petrogradski je podaljšano izredno varstvo za 6 mesecev. V mestu in guberniji harkovski je vojno stanje nadomeščeno pojačenim varstvom.

Državni proračun.

PETROGRAD 21. (Petr. brz. ag.) Car je potrdil proračun za leto 1908 v znesku 2.581.403.168 rubljev.

Dunaj 21. Znani dermatolog profesor Ziegler je danes umrl.

Dunaj 21. Poveljnik mornarice grof Montecucoli se je podal v Trst na inspiriranje.

Dunaj 21. Železniški minister dr. Derachatta se v četrtek poda v Lj, kjer ga predpoldne vsprejme cesar v avdienci.

Karlovi vvari 21. Ministrski predsednik Sturđza je danes dospel semkaj.

Budimpešta 21. Minister za unanje stvari grof Julij Andrássy se je povrnil s svojega potovanja.

Budimpešta 21. Iz Carigrada je dospel semkaj zanzibarski sultan z malim spremstvom. Sultan odpotuje v Pariz.

Honolulu 21. Na ameriški oklopnjači „Kearsarge“ se je razpočil kotel. Pet mož je bilo ranjenih; ladija ni trpela nikake škode.

Rim 21. Nunzio Nasi, bivši naučni minister je odpotoval v Trapani.

Bukarešta 21. Vseled silnih viharjev je železniški promet na raznih krajih ustavljen.

Deželni glavar dr. Rizzi

o razmerju med Hrvati in Slovenci v Istri.

Jeden sotrudnikov dunajske „Neue Freie Presse“ je imel razgovor z deželnim glavarjem istrskim, drom. Rizzi-jem.

Naj stopimo kar in medias res!

Če tudi se bi zdelo marsikomu — je menil dr. Rizzi — da je rešitev jezikovnega spora v Istri nemogoča, vendar bi se ob blagi volji na obeh straneh mogel najti način rešitve. Tu se je deželni glavar istrski skliceval na dejstvo, da so te dni slovanski in italijanski poslanci podpisali skupno interpela-

cija proti germanizaciji na Primorakem. Iz tega dejstva sklepa mož, da bi bilo skupno nastopanje slovanskih in italijanskih poslancev ob gotovih vprašanjih koristno za obe plemeni.

Dalje se je skliceval dr. Rizzi na neko — kakor je rekel — javnosti se prikrito dejstvo. Predzadnje nedelje se je vršil v Puli shod Italijanov radi ustanovitve jedne srednje šole z italijanskim učnim jezikom v tamošnjem mestu. Dejstvo, na katero se je dr. Rizzi posebno skliceval, je, da ni na tem shodu padla nijedna beseda, ki bi bila naperjena proti Slovanom.

Dalje je dr. Rizzi alavil postopanje Italijanov ob vprašanju volilne reforme v Istri. Vred prijenljivosti in miroljubnosti Italijanov da dobe Slovani od 14 novih volilnih okrožij deset, Italijani pa samo štiri. Razum tega so v novi volilni red vsprejeta določila, po katerih je izključeno, da bi mogli Italijani vršiti kako nasilje na Slovanih.

Dr. Rizzi je tudi nekako slovesno izjavljal, da Italijani ne bodo delali nikakih ovir snovanju novih potrebnih slovanskih šol! Tozadevno željam Slovanov bo ustrezno primerno finančnim sredstvom, ki so na razpolago. Sploh da žele istrski Italijani živeti v mirnih odnosih se Slovani.

Dr. Rizzi pa dela skrbi govorica, da hočejo Slovani tudi v italijanskih volilnih okrožjih postaviti kandidate v namen štetja svojih glasov. To da bo moglo kaliti srečno inavgurirani mir. Sicer pa smatra dr. Rizzi kakor izključeno, da bi bil v teh okrožjih voljen kak slovanski kandidat. Vendar se boji, da bi volilni boj v teh okrožjih mogel imeti zle posledice, in to tem bolj, ker bodo to prve volitve po uvedanju novega deželnega volilnega reda.

Dr. Rizzi je pridodal še, da neizogiben pogoj za vspostavljenje narodnega mira v Istri je delitev občin, oziroma njihovo zaokroženje po narodnosti. Dokler ne bo ustanovljeno območje narodnega vpliva vsakega obeh plemen, je po mnenju dra. Rizzija nemogoče, da bi nastopili mirni odnosi.

V smislu teh svojih izjav je naglašal dr. Rizzi končno, da je le od Hrvatov in Slovencev odvisno, da-li naj pride do mirnega življenja med Slovani in Italijani v Istri ali ne!

Naj napišemo par besed komentarja. Pred vsem budi priznano, da je deželni glavar istrski ubiral akorde, kakoršnjih nismo bili doslej navajeni poslušati od italijanske strani in naša iskrena želja je, da bi bile besede g. deželnega glavarja v resnici iskrene in da je on res veren tolmač razpoloženja v vsem italijanskem taboru. To ne bi bilo le na korist narodnemu miru, ampak bi bilo tudi neizmerno važno za bodoči gospodarski napredek v deželi. Tudi ne zamerjamo gosp. dež. glavarju, da skuša pisati svojim soplemenjakom spričevalo prve vrste in da hoče na Slované zvrniti vso odgovornost za bodoči razvoj stvari. Nočemo se prerokati — da si bi se mogli — z g. drom. Rizzijem glede delikatnega vprašanja, da-li je postopanje Italijanov ob vprašanju volilne reforme in da-li navzoče izjave g. deželnega glavarja izhajajo iz zgolj miroljubja, in ni-li le marčev vis major — naravnega razvoja stvari prisilila Italijane v toli proslavljanje odvisnosti? Umevamo psihično razpoloženje stranke, ki je bila doslej absolutna go-

da sam bil skoro leto dni brez službe. Ko sem se služil zadnje dni, sem se seznanil s čisto izgubljenim človekom. Seznanila sva se v krčmi. Takšen pijanec in postopač! Preje je nekje služil, zavoljo njegovega zanikrnega življenja pa so ga bili že davno odslavili. Obleden je bil bogvekak. Včasih ne veš niti, ali ima tudi srajco pod kaftanom. Kar je dobil, je zapil. A noben prepirljivec; tih človek, postrežljiv, dobrušen.

Tako sem se torej z njim seznanil; to se pravi, on se je obesil na me... saj meni je bilo vseeno. Kakor psiček je tekal za človekom. Najprvo naj bi ga prenočil. No, storil sem to. Videl sem, potni list je bil v redu. Drugi dan naj bi ga zopet pustil prenočiti, tudi tretji dan je prišel, preasedel je dan na oknu in ostal takisto čez noč. Ta se ti je usedel na vrat, sem si mislil: dajaj mu jesti in piti in povrh ga prenočuj — siromaku se je obesil še en lačni na vrat.

Predno je prišel k meni, se je bil obesil na drugega; skupaj sta popivala; oni pa se je preveč napil in je umrl. Temu, o katerem pripovedujem, so rekali Emelej, kajti me mu je bilo Emeljan Iljič. Premišljeval sem: kaj naj le napravim z njim? Zapoditi ga,

spodarica v deželi, a mora sedaj odlagati iz roke željo samovolje in avtokratstva. Umevamo to in zato umevamo tudi prizadevanje dra. Rizzija, da pripiše svojim rojakom plemenitost namenov, kjer so se morali pokoriti sili narave. Vspricho izjave dra. Rizzija, da glavni pogoj miru je narodno zaokroženje občin, nam silijo grenke besede v pero. Ali omevamo se na konstatacijo, da so bili Italijani, ki so svojedobno ustvarjali umetno velike občine z italijanskimi centri in slovanskimi večinami prebivalstva, ker so se nadejali, da bodo njihova središča pestila, gnetla in raznarodovala naša sela. Računi pa so se vendar izjalovili. Če torej dr. Rizzi kliče sedaj po narodni delitvi občin, pripoznava, da so bili Italijani tisti, ki so ustvarjali največje ovire narodnemu pomirjenju v deželi!

Ali še jedne točke vizjavah dra. Rizzija ne moremo pustiti brez odgovora in moramo odločno zavrniti mnenje g. deželnega glavarja. Diktu njegovemu, da Slovani ne bi smeli postavljati svojih kandidatov v italijanskih volilnih okrožjih, ker da se s tem narodni mir stavlja v nevarnost, ne moremo pripoznati veljavnosti.

Z naglašanjem potrebe, da se občine razdele po narodnosti, nam pripoznava dr. Rizzi sam pravico, da varujemo in si skušamo ohraniti vsako svojo dušo, kar priznava ob enem, da je ob sedanjih razdelitvi tudi v tako imenovanih italijanskih krajih tudi ljudij naše krvi! Do teh ljudij imamo mi pravico in ti ljudje imajo zopet neoporečno pravico, da se uveljavljajo in da afirmirajo svojo narodnost tudi na volitvah. Ta namen bodo imele eventuelne slovanske kandidature v tako imenovanih italijanskih okrožjih! Čim je dr. Rizzi sam uverjen, da v teh okrožjih ne more biti izvoljen slovanski kandidat, potem jednostavno ne umejemo, kako bi mi spravljali narodni mir v nevarnost, ako mi te svoje ljudij štejemo in hočemo manifestirati, da so to pripadniki našega plemena? Saj se Italijani sami radi sklicujejo na princip narodne avtonomije. Na temelju tega principa ima vsako pleme pravico do vseh svojih odlokov brez ozira na geografično položaje in na politično pripadnost njihovega bivališča.

Dr. Rizzi pripoznava, da za italijanske kandidature je izključena vsaka nevarnost. Po tem takem je vprašanje, ali Slovani postavijo kandidate tudi v italijanskih okrožjih, zgolj interno, notranje vprašanje Slovanov samih. Če pa bi morda pri tem prišla v nevarnost kaka italijanska stranka, je to zopet notranja stvar Italijanov, ki nas nič ne briga in na katero ozirati se mi — nismo dolžni!

O točki: „Zahteva za brezplačno ali znatno znižano dovažanje krme in živil v deželo po državni in južni železnici je govoril Viktor Širca iz Godenja.“

Jedro njegovih izjavanj je bilo: Ni dovolj, da povzdigamo svoj glas, ampak storiti moramo tudi vse, kar je možno, da tudi res kaj pridobimo. Na današnjem shodu je navzoč tudi zastopnik vlade in pričakovati smemo, da se bo naš glas uvaževal. Doslej so bili vsi naši glasovi klici vpijočega v puščavi. Vlada se mora enkrat ozreti na ta revni kmečki stan. Na naših tleh imamo južne in državne železnice. Vlada naj poskrbi, da nam pojdeti tudi ti dve komunikacijski sredstri

sem se sramoval, smilil se mi je: takega vbojega, izgubljenega človeka, da se Bog usmili! On je tih, ne prosi, usede se ti nasproti in ti gleda kakor psiček v oči. Tako pokvari pijača človeka!

Premišljeval sem zmeraj, kako bi mu to povedal: glej, da se spraviš, Emeljanuska, nimaš pri meni ničesar iskati, nisi naletel na pravega. Kmalu sam ne bom imel nič grizti, kako naj hranim še tebe! In kaj bo storil, ako mu kaj takega rečem? Vidim to jasno pred očmi: dolgo me bo gledal, ker ni od mojega govora razumel nobene besede; čim pa se mu naenkrat zasveti v glavi, vzame svojo preluknjeno, rdečekrižasto culico, v katero je bogvekak zvil in katero povsod vlačil seboj, skrbno popravi svoj plašček, da lepo pokrije njegovo nagoto, da bi se ne videlo takoj lukenj in da bi tudi grel... da, gospod, bil je rahločuten človek... s solzico v očeh odpre vrata in zdaj je že tudi na stopnicah. A ne gre pustiti človeka, da se popolnoma pogubi. Zato sem prevdarjal dalje pri sebi: saj tako in tako ne boš mogel več dolgo praznovati pri meni, Emejaruska, kmalu grem iz službe, potem pa me ne najdeš več.

(Dalje)

Vsekmetski javni shod v Štanjelu.

O točki: „Zahteva za brezplačno ali znatno znižano dovažanje krme in živil v deželo po državni in južni železnici je govoril Viktor Širca iz Godenja.“

Jedro njegovih izjavanj je bilo: Ni dovolj, da povzdigamo svoj glas, ampak storiti moramo tudi vse, kar je možno, da tudi res kaj pridobimo. Na današnjem shodu je navzoč tudi zastopnik vlade in pričakovati smemo, da se bo naš glas uvaževal. Doslej so bili vsi naši glasovi klici vpijočega v puščavi. Vlada se mora enkrat ozreti na ta revni kmečki stan. Na naših tleh imamo južne in državne železnice. Vlada naj poskrbi, da nam pojdeti tudi ti dve komunikacijski sredstri

sem se sramoval, smilil se mi je: takega vbojega, izgubljenega človeka, da se Bog usmili! On je tih, ne prosi, usede se ti nasproti in ti gleda kakor psiček v oči. Tako pokvari pijača človeka!

Premišljeval sem zmeraj, kako bi mu to povedal: glej, da se spraviš, Emeljanuska, nimaš pri meni ničesar iskati, nisi naletel na pravega. Kmalu sam ne bom imel nič grizti, kako naj hranim še tebe! In kaj bo storil, ako mu kaj takega rečem? Vidim to jasno pred očmi: dolgo me bo gledal, ker ni od mojega govora razumel nobene besede; čim pa se mu naenkrat zasveti v glavi, vzame svojo preluknjeno, rdečekrižasto culico, v katero je bogvekak zvil in katero povsod vlačil seboj, skrbno popravi svoj plašček, da lepo pokrije njegovo nagoto, da bi se ne videlo takoj lukenj in da bi tudi grel... da, gospod, bil je rahločuten človek... s solzico v očeh odpre vrata in zdaj je že tudi na stopnicah. A ne gre pustiti človeka, da se popolnoma pogubi. Zato sem prevdarjal dalje pri sebi: saj tako in tako ne boš mogel več dolgo praznovati pri meni, Emejaruska, kmalu grem iz službe, potem pa me ne najdeš več.

(Dalje)

na roko v tej skrajni bedi, s tem, da nam bosta brezplačno dovajali izlasti krmo. Nekateri dežele — posebno Galicija — imajo tudi letos dovolj sena. Ako bi je mogli dobiti od tam, stalo bi nas seno — ako bi ne bilo — mnogo več. K v kvintal. S tem bi nam bilo že mnogo olajšano. Ta naša zahteva do železnice — posebno državni — ni nikakor pretirana, marveč je opravičena. Železnice so državne, a mi plačujemo državi ogromne davke. Ni-li torej država dolžna, da nam pomaga s tistimi svojimi sredstvi, ki si jih je nabavila in jih vzdržuje tudi z našim denarjem? Žrtv pa tudi ne bi bila toliko, da bi je država ne mogla doprinese, vozino, ki bi odpadala, bi država prav lahko pogrešala, a nam bi bilo pomagano. Obračamo se torej do državne uprave klicem: pripeljite nam krmo na dom! V tem smislu predlagam resolucijo, ki bo prečitana na zaključku zborovanja.

O zahtevi „za odpravo zemljiškega davka, ki naj se ga nadomesti z dohodninskim“, je govoril Anton Črne, posestnik iz Tomaja. 60 let je — je menil govornik — odkar smo se osvobodili iz graščinske odvisnosti. Od tedaj imamo 25 kvalitet davkov. Bodimo odkriti: davek je potreben, ker brez njega ne more obstojati ne država, ne dežela, ne občina. Ali če je davek previsok, je krivičen. A dejstvo je, da je ravno naš Kras silno obložen z davki. Tu je ogromen davek na skalo! To žene našega kmeta v obup. Navezan je samo na pridelek vina; če ta izpodleti, s čim naj nadomesti? Morda z živino, morda z gozdom, kakor je v drugih deželah, n. pr. tudi na Kranjskem: če ni dalo polje, pomagata živina in gošed.

Kaj nam daje država za te ogromne davke? Imama v enem političnem okraju: glavarstvo, dve sodnji in dve — to je glavno za državo — davkarji. Pač imamo tudi zdravnik in živnozdravnika, ali njihova služba ni urejena tako, kakor bi zahtevala korist ljudstva.

Izkustvo uči, da vinogradnik ni še nobeden obogatel, pač pa trgovci z vinom. Zato pa smo danes pod pritiskom veleposesti, veletrgovine in velekapitala. To ostane tako, dokler si ne ustanovimo svojih velikih zadrug, ki bodo določevale cene vinu.

Potem je govornik obširno navajal 25 vrst raznih davkov in davščin, direktnih in indirektnih, ki jih mora plačevati ljudstvo. Posebno se je bavil z bolniškimi nakladami, ki večkrat presegajo dohodek direktnega — davka. In ta davek morajo plačevati občine po velikem delu, plačevati za ljudi, ki bivajo stalno v mestu in jih občina v časih niti ne pozna. Govornik je navel kričoč slučaj ko je morala neka mala občina za neko ... devico, ki je šla v Carigrad svoje telo prodajati, plačati hkratu 400 gld. v zlatu. Le par tatic devic — je vskliknil govornik — pa bi bila občina kmalu na kantu z vso — svojo gmajno!!

Govornik je potem prišel do zaključka, da naj bi se ljudstvu, ki obnemoguje pod to težo davkov, nekoliko olajšalo s tem, da bi se zemljiški davek odpravil in da bi država drugod iskala nadomestila, n. pr. v osebni dohodnini. Dolej pa, dokler se ne odpravi zemljiški davek, je osebna dohodnina pri kmetu skrajno krivičen davek. Govornik je napovedal resolucijo za odpravo zemljiškega davka.

V zaključku je še naglašal, da je šolski davek na Krasu neka specijaliteta, ter je menil, da naj bi država vzela v svojo oskrb šole, ceste in cerkve. (Glasni klici iz občinstva: Tudi duhovski stan!)

Po teh absolutnih referatih so prišli na vrsto: »raznoterosti«. Tu pa res ne moremo drugače, nego da naglašamo, da se je uveljavil znani rek: nomen — omen. Razni govorniki so res govorili ... raznoterosti in izneverili so se dani paroli: da se je na shodu izogibati vsakemu strankarstvu in da se imajo razprave strogo omejevati na samo gospodarska vprašanja. Obžalovaje smo opazili, da je razprava tu pa tam padala pod višino prejšnje treznosti in stvarnosti. Naj se nam ne zameri te odkritosrčnosti, kajti prihaja le iz dobrohotnosti in z namenom, da bodo sklicevalci takih shodov v prihodnje pazljivejši. Saj so nas udeležniki iz tržaške okolice in iz Istre mej vožnjo na Opčine izrecno naprosili naj napišemo ta opomin.

Čitatelji nas bodo torej umeli, ako iz poročila o nadaljnjih govorih izključimo marsikaj.

Rudolf Pečarič iz Pobjev v Istri je iskreno pozdravil zborovalce in jih vopodbujal vzajemnemu pristopanju. Ta govornik je po pravici ožigol postopanje državne uprave in je drastično karakteriziral tisto vedno naglašano »dobrohotnost« vlade do kmetovalca s tem, da je konstatiral, da uprava naših kaznilnic in vojne mornarice kupuje vino od ljudi, ki nikoli niso videli, kako trta raste, pridelek kmetov pa leži v kletih! Uprava kupuje ponarejena vina, pristnega pa kmet ne more spraviti v denar. Kmet dela in se trudi, trgateg pa imajo ljudje, ki o vinci gradništvu nimajo ni pojma. Mi moramo podpirati državo, da ona potem z našim denarjem podpira — židovske prekupčevalce in fabrikante vina!

Govornik je zahteval naj država namesti več potovalnih učiteljev in tem naj poveri nalogo, da bodo izbirali vino za državne ustanove. Govorniku so zborovalci burno pritrdjevali. — (Zvršetak pride.)

Še o razpuščenju občinskega zastopa v Kninu.

Kakor smo že poročali, je bilo v Kninu radi demonstracij proti hrvatskemu banu baronu Rauchu obsojenih več moščanov v zapor oziroma v globo. Včeraj pa smo komentirali dejstvo, da je bil občinski zastop v Kninu razpuščen radi rečenih demonstracij.

Povedali smo odkrito svoje mnenje o tej odredbi dunajske vlade: označili smo jo kakor veliko — neumnost. V podkrepljenje naših izjavanj se moremo danes sklicevati na klasično pričo: na dunajsko »Neue Freie Presse«, torej list, ki gotovo naklonjen Hrvatim.

»Neue Freie Presse« piše: »Obsodbe v Cirkvenici — kjer je tudi hudo predla baronu Rauchu — so umljive, kajti ta kraj se nahaja v Hrvatski, kjer je ban načelnik deželne uprave. Ker je ban odredil preganjanje, je umljiva tudi strogo kazni. Neumljiva so pa kaznovanja v Kninu, kajti tamkaj je ban privatna oseba in njegova vožnja tjakaj ni bila oficijelna, marveč zabaven izlet«.

Zadarska »Hrvatska Kruna«, glasilo dalmatinskih Starčevićancev piše: »Nas tukaj ne briga, hoče-li in kako zadoščenje poda vlada na Dunaju in Zadru, ker sta ti vladi za nas tuji, kakor je tudi tuja za naše brate ona ekspanziona madjarske vlade v Zagrebu. Mi smo ponosni na domovinski čin Kninjanov in ta čin si osvaja vsa Dalmacija od Raba do Špiča, ker je bil iz naše sredine izgnan, ne hrvatski ban, marveč eksponent madjarske vlade«.

Tu je torej potrjeno, kar smo rekli včeraj: odredba dunajske vlade ne zboljša ni najmanj položaja Rauchovega, pač pa omraža pred Dalmacijo dunajski vladni zistem. Za avstrijski zistem velja pač tisti znani rek: Klara, čez dan šiva, po noči para! Od ene strani delajo velikanske obljube, da bi pridobili Dalmatince za državno skupnost z Avstrijo, na drugi strani pa provocirajo iste Dalmatince z bedastimi odredbami.

Podržavljenje železnic v Avstriji.

V zadnjem času so v Avstriji prešle v državno posest tri železnice: »Družba državnih železnic«, severozapadna železnica in južno severno nemška spojna železnica. S podržavljenjem teh železnic se pripoji državni železniški mreži 3000 km železniške proge, tako da ima sedaj država skupno okoli 18.000 km železnice.

Hrvatska.

Baron Rach na potovanju.

Hrvatski listi poročajo, da pride baron Rauch te dni v Križevac, kjer se bo mudil en dan. Od tamkaj se Rauch poda v Belovar in potem obhodi vso županijo.

Ogrska.

Madjarska pravica.

Budimpeštanska odvetniška zbornica je discipliniranim potom kaznovala romunskega poslanca Maniu, ker je imel na svoji odvetniški pisarni romunski napis. Maniu se je proti temu pritožil, a sodišče je ukrep odvetniške zbornice potrdilo, češ, da je Maniu z romunskim napisom »škodoval časti in ugledu odvetniškega stanu«.

Rusija.

Roždestvenski umrl.

Umrl je v nedeljo po noči v kopališču Nauheim pri Frankobrodu ruski admiral Roždestvenski za srčno hibo, ki se je pojavila valed rane zadobljene v znani pomorski bitki pri Čuzimi, kjer je bilo rusko brodovje uničeno. NAUHEIM 21. Vest o smrti admirala Roždestvenskega se ne potrjuje.

Drobne politične vesti.

Fallieres v Kodanju. V ponedeljek je dospel v Kodanj na vojni ladiji predsednik francoske republike Fallieres. Vsprejel ga je kralj z vso kraljevo rodbino, civilne in vojaške oblasti ter diplomatični zbor.

Burian ne odstopi. Neki dunajski list je priobčil vest, da je skupni finančni minister baron Burian odšel na šesttedenski dopust ter da se ne povrne več na svoje mesto. Njegovim naslednikom da je določen grof I. Zichy, ki da ga protektira prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. »N. Wiener Tagblatt« pa preključuje omenjeno vest kakor neosnovano.

Sultanovi načrti? Nek carigradski dopisnik nekega petrogradskega lista poroča o senzacionalnem sklepu sultana Abdul Hamida. Sultan se hoče namreč pridržati trozvezi, da se tako odtegne vedno bolj naraščajočemu angleškemu vplivu. Razun tega namerava sultan odpraviti mnogočlenstvo in končno svojega četrtga sina, ki se ima poročiti z neko evropsko vojvodinjo, proglasiti svojim naslednikom. To vest je treba seveda vsprejeti z največjo previdnostjo.

Dnevne vesti.

Tržaški Slovenec na razstavi v Berlinu. Iz Berlina smo prejeli nastopno brzojavko: Tu se je odprla mala plesna razstava, ki se je udeležujejo Nemci, Angleži, Italijani in tržaški Slovenec profesor plesa, gosp. Ivan Umek. Druzega Slovana ni nobenega.

Smrtna kosa. Včeraj zjutraj ob 6. uri in pol je umrl nagle smrti (zadela ga je kap) blagajnik rojanske čitalnice gosp. Matija Žnidaršič. Sel je mimo šole rojanske. Ravno pred šolo mu je prišlo slabo. Sel je na prag šole, kjer je čez kakih 15 minut izdihnil. Pokojnik — poštni sluga po svojem poklicu — je bil splošno znana oseba, zvest sin svojega naroda in delaven, kjer je le mogel kaj pripomoči za dobro stvar.

Nenadejana njega smrt je bolno zadela vse naše Rojance. Pogreb bo danes ob 5. uri popoldne. Bodi mu zemljica lahka! Sorodnikom pa izrekamo svoje sožalje.

Strah ima velike oči — pri »Piccolo« namreč. Na uvodnem mestu reagiramo na izvajanja deželnega glavarja istrskega v pogovoru s sotrudnikom dunajskega lista »Neue Freie Presse«. Dočim se dr. Rizzi le boji, da bo s slovanstvi kandidaturami kalil »srečno inavgurirani narodni mir«, pa ima »Piccolo« veliko več oči, ki že vidijo, kako si hočejo Slovani Istre že na prihodnjih volitvah prisvojiti večino v deželnem zboru.

Puščamo na strani dejstvo, da dr. Rizzi izključuje to možnost in odgovarjamo »Piccolo«: če so italijanski veliki okrajji res italijanski, potem se »Piccolo« le smeši s tem, da slika na steno črnega vraga — slovanke večine. Če pa niso — pa niso! Iz tega dejstva izhaja Slovanom neizogibna dolžnost, da mislijo na svoje ljudi v onih okrajih in jim dade možnost, da vrše svoje politično pravo v smislu svoje pripadnosti k narodni slovanstvi celoti. Jednostavno smešno je torej, ako »Piccolo« očita Slovanom nejalnost. Če bi mogla res nastati kaka nevarnost za kak italijanski mandat, ne prihaja ta nevarnost iz slovanke nejalnosti, ampak mogla bi priti le iz — narave, iz faktičnih narodnostnih odnošajev!! Najmanj pa morejo Italijani zahtevati, da bi Slovani s pasivnostjo podpirali njihov boj proti — naravi!!

»Slovenec« resnicoljubje. »Slovenec« je z drznostjo, ki mu je že lastna, napisal trditev, da smo mi zamočali, da je bil dr. Venezian tudi z glasovi okoličanskih zastopnikov imenovan častnim občanom. Nasproti temu konstatiramo, da je v poročilu našega lista o dotični seji mestnega sveta, in sicer v št. od dne 17. t. m., izrečno povedano, da je predlog za to imenovanje vsprejet enoglasno. Iz tega poročila pa je tudi razvidno, da so bili okoličanski poslanci navzoči; saj se je jeden njih, dr. Slavik, udeležil tudi debat. »Slovenec« ostaja — pač »Slovenec«. S tem je povečano vse.

Ne, ni vse eno! Pišejo nam: Če zahteva kdo v tobakarni Vivoda v Rojanu žigice družbe sv. Cirila in Metodija, odgovarjajo mu, naj kupi druge, saj da je »vse eno«.

Kupovalci pa imajo na razpolago kaj enostavno sredstvo v pouk tobakarnarju, da vendar ni »vse eno«. Če meni tobakarnar, da je »vse eno«, ali slovenski zavedni ljudje kupujejo te ali one žigice pa mora biti tudi njemu »vse eno«, če jih kupujejo pri njem, ali pa — kje drugje!

Umirovljen je ravnatelj tukajšnje državne gimnazije dr. Gustav Heigl. Ob tej priliki mu je podeljen naslov vladnega svetnika.

Vojne ladije v pristanišču. Včeraj popoldne so se zasedale v našem pristanišču avstrijske vojne ladije: Karl VI., Pelikan, Sv. Jurij in Lakroma. Jutri se vrca na ladije tukajšnji bosanski pešpolk, ki odide na vojaške vaje v Pulo.

Dvorana za sodbene dražbe Ulica Sanita 23—25 pritiče. Dražba, ki se bo vršila 22. julija od 9—12 oz. 3 pop. naprej.

Množina pip za peči na plin, umivalniki iz litega železa in porcelana, bragete, popolni closeti, merniki volantine, zamabi z držajem, nipel na vijak, protivijaki, pipe za plin z 1, 2 in 3 plameni, medeni držaji, obroči za acet. plin, sretilke in balončki, posode iz litega železa in porcelana, medene lire, reflektorji s kristalom, mrežice, tulipani Lili-put, vijaki za mizarje, naslonjači in sofa.

Izgubil je nekdo srebrno škaflijo z nastopnimi inicijali: D. L. M. Dotičnik, ki prinese škaflijo v hotel »Moncenisio«, dobi primerno nagrado. Povprašati je po D. Luigi Michelin.

Tržaška mala kronika.

Tiralnica radi roparskega umora. Na tu kajšno policijo je prišla nota oblastaj v Gossbachu (na Nemškem), s katero se obeta 500 mark onemu, ki bo pomagal spraviti policijo na sled nekemu Albertu Bay, 34 letnemu knjigovozu iz Tübinga (na Virlenberškem), ki je izginil potem, ko je izvršil razne strašne zločine, zlasti pa roparski umor v Gossbachu. Bay je srednje postave, močan, ogorel; ima pege na licu; rdečkaste brke a la Viljem; je črno oblečen; ima trd klobuk, telovnik pike. Ena roka je tetovirana.

Izpila je strup in potem skočila v morje. Sinoči ob 10.20 so telefonirali na zdravniško postajo, da je neka ženska dozdevne starosti 35 let skočila v morje pri Čedadu. Pripeljal se je na lice mesta dr. Bolmacich in našel žensko, katero sta dva biciklista prenesla na šetališče. Ravica je, predno se je vrgla v morje, izpila brčkone klorove kisline. Zdravnik jo je dal prenesti v bolnišnico. Njeno stanje je še precej nevarno.

Luč — na glavo deklice. Petletna Lea Zavnik, stanujoča v ulici R. Manna št. 12, je včeraj zjutraj hotela splezati gor na neko

omaro, na kateri se je nahajala petrolejka. Ta se je prebrnila, padla deklici na glavo in se razbila. Z glavo vso razsekano so prenesli punčico na zdravniško postajo, kjer ji je zdravnik zašil sedem ran.

Za 929 K jajec! V lastnem stanovanju v ul. Foscolo št. 7. je bila predinočjem aretirana preprodajalka Marija Kocijančič, stara 23 let, iz Dekanov. Zaprta je bila na ovadbo trgovke s sadjem Alojzije Doriguzzi, ki ima svojo trgovino v ul. Foscolo št. 8.

Kocijančičeva je bila do pred par meseci pomočnica v isti trgovini. Pri tem je prodajala jajec raznim odjemalcem ter si pridrževala denar. Kmalu jih je prodala za 929 K. Gospodinja pa je natvezala, da je odjemalцем prodala jajca na upanje. Ko pa je gospodinja začela tirjati pretvezne dolgove, tedaj je prišla vsa goljufija na dan. Nezvesta pomočnica se je bila med tem odslovila iz službe.

Riziko dela. Anton Soller, 25 leten voznik, je včeraj v javni luki pal z voza in dobil težko hunko na desni nogi.

Ivan Vodnik, star 65 let, delavec v ladijedelnici pri sv. Marku, je pal pri delu in si slavočno levo ramo.

Oba sta bila sprejeta v bolnišnico.

Brezplačna vožnja. Ob prihodu Lloydovega parnika »Koerber« iz Port-Saida je bil aretiran litograf Ivan Ducie iz Pasova. Isti se je bil v Port-Saidu vtihotapil v parnik in je tako napravil vožnjo, ne da bi plačal potrebne voznine 87½ frankov.

Plavi ponedeljek. Predinočjem je policija aretirala 14 ponočnih pevcev-pivcev.

Smešalca. — Lepa zabava. — Slažkinja: Gospa, jaz moram danes zopet k zdravniku iti, da mi izdere zob. — Gospa: Kaj že zopet k zdravniku? Seveda — to bi ti ugajalo, kaj ne — vsak teden izdreti si po en zob in jaz naj bi ti opravljala tvoje delo.

Koledar in vreme. — Danes: Marija Magdalena. — Jutri: Apolinar škof. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne: + 25 Cel. — Vreme včeraj: deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Vroče. Tendence za nevihte.

Sodna kronika.

Zlostavljena mladina.

Včeraj se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem za kazenske stvari obravnava proti zakonskima Tropacher, ki sta mučila svojo nečakinja deklico Petronilo Echer. O tem dogodku, ki je napravil veliko senzacije, smo poročali svoječasno.

Iz pravnih posnetkov je izviralo, da je bila Petronila zares brezsrčno tepena in zlostavljena od svojih stricov. Oba obtožena sta bila obsojena, in sicer Roza Tropacher na 2 meseca in Peter Tropacher na 6 tednov zapora.

Branitelj dr. Robba je priglasil vzklic.

Društvene vesti.

Obletnica razvitja zastave društva »Kolo«. V nedeljo se bo slednjič vendar vršila v »Narodnem domu« v Barkovljah ta tradicionalna prireditelj, ki jo je društvo »Kolo« zopet in zopet odložilo iz same obzirnosti do drugih narodnih prireditev. Kar se tiče obzirnosti, daja »Kolo« v resnici najlepši izglede drugim narodnim društvom. Zato je smeti pričakovati z vso pravico, da dotična društva povrnejo v nedeljo »Kolu« milo za drago. Izlasti pa opozarjamo na dano obljubo tista društva, katerih zastopniki so — ko so prosili, naj »Kolo« njim na ljubo odloži svojo prireditev — svedčano zagotovljali, da odskodujejo društvo za to ljubav z obilnim posetom na poznejši nameravani prireditvi. Obljuba dela dolg. V nedeljo naj dotična društva poplačati ta dolg.

Odbor moške podružnice dr. sv. Cir. in Met. na Greti obrača se tem potom do prijateljev in znancev, da blagovolijo podariti kakovi dar v prid šaljive tombole, ki jo namerava prirediti na dan veselice dne 2. prihodnjega meseca.

Darovi naj se pošiljajo na ime gospice Zorice Lavrenčič v »Konsumno društvo« v Rojanu.

Rokovnj.či. »Čitalnica« pri Sv. Jakobu uprizoni v nedeljo 29. t. m. na vrtu »Kons. društva« pri Sv. Jakobu to krasno narodno igro s petjem v 5 dejanjih. »Čitalnica« se resno trudi, da poda slav. občinstvu obilga užitka. Zato se odbor nadeja obilne vdeležbe. Sedeži in vstopnice so v predprodaji pri tajniku R. Cotiču, ulica Valdirivo št. 15 (zaloga južnega sadja) in vsaki večer v »Čitalnici«.

Odbor »Dramatičnega društva« bo imel jutri ob 7. uri in pol zvečer v društveni sobi važno sejo, katere naj se blagovolje gg. odborniki vdeležiti polnoštevilno.

Trž. kol. društvo »Balkan«. Podpisano vabi vse gg. odbornike na današnjo važno izvanredno sejo. Začetek točno ob 8. uri in pol. — Predsedništvo.

Pevsko društvo »Ilirija« pri Sv. Jakobu v Trstu priredi v nedeljo dne 2. avgusta koncert v dvorani »Narodnega Doma« v Buzetu z zelo obširnimi programom, kakor petjem, igro in plesom. Na koncertu in k plesu bo svirala sokolska godba iz Buzeta. Kdor se hoče pošteno zabavati, naj pohiti v nedeljo dne 2. avgusta z nami v Buzet. Ker nam je železnična uprava dovolila znižanje vožne cene na polovico, ako se prijavi 100 oseb, bo iznašala

voznina le 1 K 70 st. tja in nazaj za osebo. Kdor želi prirediti lep izlet in vrhu tega še po ceni, naj se blagovoli prijavi tekom tega tedna pri predsedniku „Iirije“ g. Prahu ul. Industria št. 653 I. ali pa v pevskem društvu „Iirija“ ul. Montecchi št. 15 (vrtar). Ob zglasitvi je treba položiti 1 K, ostalih 70 st. na dan odhoda na postaji. Odhod z vlakom državne železnice ob 8.50 zjutraj.

Gospodarstvo.

x Vinski pridelek leta 1907. Na Goriškem se je lani pridelalo 325.681 hektolitrov, od katerih 184.246 hl. belega in 141.416 hl. črnega vina na obdelovani površini 9376 hektarjev. Največ belega vina se je pridelalo v Brdih, in sicer 124.254 hl.; črnega pa v nižini, namreč 93.985 hl. Ako se upoštevajo obdelovana površina, so si nižina in brda, kar se tiče pridelka, približno enaka; v brdih 143.657 hl. 144.431 hl. v nižini.

Zanimivo je, ako se primerjajo vinski pridelki goriške dežele z onimi v drugih kronovinah, kar se tiče množine pridelka z ozirom na obseg obdelovanih zemljišč. V tržaški okolici se je pridelalo poprečno 9 hektolitrov na enem hektarju vinogradov; v Istri 18.4, v Dalmaciji 10.8, na Nižjem Avstrijskem 8.5; na Štajerskem 12.3, na Koroškem 1.5 (vsega skupaj 71 hl.), na Kranjskem 26.8, na gorenjem Tirolskem 30, na Predaleškem 5.8, na Češkem 7.1, na Moravskem 11.8. Galicija, Gorenje Avstrijsko, Šlezija in Bukovina ne prideluje vina.

Produktivno intenzivnost v naši deželi nadkriljuje le Trentinsko, kjer iznaša povprečen vinski pridelek za hektar 69.9 hektolitrov, na Goriškem pa 59.3 hl.

Kar se tiče kvantitete, prihaja za Trentinom prva Dalmacija, potem Istra, Goriška, Štajerska itd. Kar se tiče vinskega pridelka opazimo, da je pridelal Kras poleg mnogo belega vina tudi nad 27.000 hl. črnega, na katero odpada znani teran.

Živiljenjsko zavarovanje si odpira zmagnosno pot v vse sloje, v katere je prodrl resnični napredek in inteligencija, ker je ono najprimernejše naloganje prihrankov in obenem najvažnejše zagotavljanje rodbin.

Ker izplačavajo zavarovalni zavodi ves zavarovani znesek, tudi če umre zavarovanec takoj potem, ko je bil vplačal morda samo ene zavarovalnine, je splošno priznano, da je najkoristnejše naloganje prihranke v zavarovalne zavode. Tisti zavarovanci, ki nečesto imeti rizike za eventualne izgube, si izberejo za svoje življenjsko zavarovanje le delniški zavod, kateri vsprejema zavarovanja za stalno določene zavarovalnine.

Previdni trgovci, ki se zavarujejo za visoke svote, se izogibljejo vzajemnih zavodov, ker bi morali veliti pri njih kakor zavarovanci in člani velik in nevaren riziko. Najboljši dokaz temu je ravno kar izdano poročilo najvažnejšega društva obrtnikov (za leto 1907) kjer se glasi dobesedno: Navidezno bi bilo najprimernejše skleniti to zavarovanje na temelju vzajemnega jemtva ter določiti potrebno premijo šele naknadno, tako, da bi bilo možno prej spoznati razmerje, v katerem bi bilo potrebno nadomestiti mogoče izgube. Toda navesti moramo, da dajajo zavarovanci prednost zavarovanju za stalno zavarovalnico (delniškemu zavodu) pred vzajemnim zavarovanjem, pri katerem so stroški za zavarovanje podvrženi možnim spremembam in smo sstrahovali vsled tega za koristno, pogajati se za omenjeno zavarovanje z različnimi zavarovalnimi družbami.

Med češkimi in slovanskimi zavodi, ki sklepajo zavarovanja v naprej določenih kapitalov za stalno premijo, je edino Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi. Omenjena družba je vsprejela v prvih šestih mesecih l. 1908 1517 ponudb na K 6.070.000 in je izstavila 1187 zavarovalnih listin na K 4.620.000.

Nar. delav. organizacija.

Podpisani javlja žalostnim srcem vsem svojim članom in prijateljem tužno vest, da je včeraj nenadoma umrl tovariš Matija Žnidaršič, c. kr. poštni uslužbenec, jeden od najzavednejših članov N. D. O.

Da se na primeren način počasti spomin milega pokojnika, vabi podpisani vse svoje člane, naj se kolikor možno polnoštevilno vdeležijo pogreba, ki se bo vršil danes 22. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Rojanu št. 225.

Trst, dne 22. julija 1908.

Odbor N. D. O.

Velika delavska slavnost, ki jo prireja N. D. O. 9. avgusta t. l., obeta biti največja od vseh dosedanjih prireditev v Trstu. Kakor je obveščen odbor N. D. O., pripravljajo se v velikem številu delavci podružnic iz Pule in z Goriškega, da obiščejo ta dan svoje tovariše v Trstu in da s svojim prihodom imenovani slavnosti pripomorejo do kar večjega sijaja. V kratkem izide oficijelni razglas vsprejela vse slavnosti.

Sestanek bolalistov bode jutri dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Sestanek zasebnih težakov bo v petek dne 24. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. Vstop je dovoljen samo članom.

Vesti iz Goriške.

iz Nabrežine. Tombola v korist pevskega društva, ki se je imela vršiti minolo nedeljo, odložiti se je morala radi skrajno neugodnega vremena na nedeljo dne 26. t. m., na kar opozarjamo slavno občinstvo z željo, da se iste v najboljšem številu udeleži.

Tudi kolesarjem grozil je bog Pluvius z dežjem, a isti se niso strašili njegovega gročenja, temveč prihiteli so v obilnem številu na ustavni občni zbor II. oddelka tržaškega kolesarskega društva „Balkan“ v Nabrežini. Gvoru, v katerem nam je pojasnil društveni predsednik g. Sirk namen in pomen kolesarskega društva, sledile so volitve, ter so bili jednoglasno izvoljeni sledeči gg: Rado Medić, njegovim namestnikom: Fran Nemec, rediteljem: Ivan Pertot, tajnikom: Josip Macarol, blagajnikom: Dragotin Drašček. Kolesarsko društvo je torej ustanovljeno. Kdor želi še pristopiti v ta oddelek, javi naj se načelnistvu.

x Pomanjkanje vode. — Kužne bolezni. Občina Kožbana v Brdih obrnila se je že pred več leti na deželni zbor s prošnjo za podporo, da zgradi nujno potrebni vodovod. Dež. zbor jej je dovolil v seji 29. decembra 1902 v to svrhu K 600. Tudi namesništvo se je bavilo s to stvarjo in je leta 1903 obljubilo, da da po svojih tehničnih organih izdelati načrt za preskrbovanje vode da podeli podporo iz državnega zaloga. Leto pozneje je bil načrt izdelan in okrajno glavarstvo gradbiščansko je naznanilo deželni odbor, da občina Kožbana ne more doprinesati k stroškom za izvršitev načrta, ker je obremenjena s K 20.000 na gradnji ceste Mulinut—Kuzin, radi česar je neobhodno potrebno, da se deželni prispevek iz leta 1902 primerno zviša. Deželni zbor je v svojem zasedanju l. 1904 tudi povišal prvotno podporo od K 600 na K 2000.

Skupna potreba občine iznaša K 10.000, od katerih je prevzela vlada K 5000 na breme državnega zaloga; občina je mogla dovoliti le K 200; ostalo je torej nepokritih še K 2800.

Občina je predložila decembra 1906 vnovič prošnjo na deželni zbor za zvišanje deželnega prispevka. V seji 16. marca 1907 je ta zvišal že dovoljeno podporo za nadaljnjih K 800, tako, da je bil iz deželnega zaloga na razpolago znesek K 2800; ob enem je stavil pogoj, da ostalih še nepokritih K 2000 prevzeme vlada.

Lansko spomlad se je v vasi Skrljevo, občine kožbanske razširil legar; od 178 prebivalcev jih je obolelo na njem v treh mesecih 30, od teh jih je v času, ko so se vršila uradna poizvedovanja, 15 ozdravilo, 3 so umrli, 12 pa jih je bilo še bolnih.

Ko je izvedel o tem deželni odbor, se je obrnil na okrajno glavarstvo v Gradiški, naj povspeši rešitev stvari o kožbanskem vodovodu in njega zgradbo. Na drugo pospešnico je slednjič glavarstvo odgovorilo letos meseca maja, da je že meseca decembra 1907 poročalo namesništvu o projektirani zgradbi vodovoda v Kožbani in da pričakuje rešitve. Na to se je deželni odbor obrnil naravnost na namesništvo, da povspeši končno rešitev predležeče stvari, pri čemer naj se ozira na dejstvo, da občini kožbanski nedostaja sredstev, da bi mogla zvišati prispevek za zgradbo vodovoda, in da se ta občina nahaja v takih zdravstvenih razmerah, da se je bati, da se prej ali slej zopet razširi legar, kakor lansko leto.

V dopisu od dne 1. t. m. je namesništvo naznanilo deželni odboru, da se načrt izdeluje in da se dovrši prihodnji mesec.

Potrjim srcem naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njih nepozabni brat oziroma soprog

Matija Žnidaršič

v 49. letu svoje dobe, danes v jutro ob 7. uri mirno v Gospodu zaspal. Pogreb zemeljskih ostankov blagopokojnega bo jutri, v sredo 22. t. m. ob 5. uri popol. iz hiše žalosti v ulici Montorsino v Rojanu št. 225.

Rojan, dne 21. julija 1908.

ANA rej. GERBEC, soprog. LOVRENC, brat. MARJA per. KOVACIČ, sestra.

Podpisani odbor „Narodne Čitalnice“ v Rojanu javlja svojim članom in prijateljem tužno vest, da je ustanovnik „Narodne Čitalnice“ v Rojanu in nje blagajnik

Matija Žnidaršič

v 49. letu svoje dobe, včeraj ob 7. uri v jutro, mirno preminul.

Pogreb zemskih ostankov blagopokojnika bo danes, v sredo 22. t. m. ob 5. uri popoldne.

Rojan, dne 22. julija 1908.

ODBOR

„Narodne Čitalnice“ v Rojanu

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13
ter vogal ulice sv. Katarina.

Rojan, ul. Montorsino št. 5

(blizu kavarne „Al volti di Roiano“)

Prodaja se viško vino, opolo in belo ter črno Omiško. — Steinfeldovo pivo.

Za družine nizke cene.

Priporoča se: A. DOBROJEVIČ.

Reška tvrdka išče

mladega samostalnega

knjigovodjo

popolnoma večšega vsakega komptoirskega dela ter hrvatskega, nemškega in po možnosti tudi italijanskega jezika. — Nastop takoj. — Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod: KNJIGOVODJA.

Prodajalnica švicarskih ur

JOSIP OPPENHEIM

urur in izdelovatelj časomerjev.

TRST — CORSO šte. 5 — TRST
blizu knjigarne Vram

Bogata izbira zlatih, srebrnih in kovina-
stih ur.

Stenske ure z modernim zvonilom.
Prstani, uhani, verižice i. t. d.

po zmernih cenah.

Popravljanje se izvršuje po dogovornih cenah in z garancijo.

Nova prodajalica

G. Kehiayan

TRST — Corso šte. 23

Ni potrebno naročati na Dunaju.

URE

nikelnate od K 4 naprej
srebrne „ 9 „
zlate „ 26 „

PRSTANI

14 karatni od K 6 naprej
14 „ 1 dijam. „ 10 „

BUDILKE

garantirane od K 3.50 naprej

Vrhu tega bogata izbira zlatih in srebrnih verižic, uhanov, Broches itd.

Največja zaloga stekla in porcelana :::

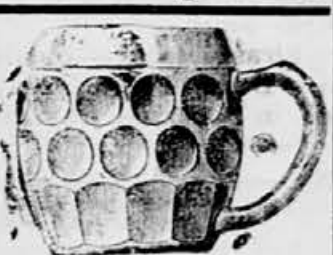
Popolnoma konkurenčne cene.

za domačo rabo in gostilne.

JAKOB ::: HIRSCH

TRST, ulica Cavana 15

(nasproti škof. palači. Tel. 1350.)

enoletnega prostovoljstva

TRST - ulica delle Poste 10

z italijanskim in nemškim učnim jezikom odprt je letni tečaj tekom poletja. Na stotine usposobljenecov iz te šole dobili so izvrstne službe.

Ravnatelj, gimnazijski prof. Riccardo Michs.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznano kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem laminatu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

VELIKI KINEMATOGRAF

San Giusto

Piazza Giambattista Vico št. 4—6

(Predor Montuza)

Svetloba, mirnost, popolnost, eleganca, novost.

Prostori nalašč zgrajeni. Ventilacija. Najboljši kinematograf v Trstu.

RAZPORED od 21. do 24. julija:

AFERA DREYFUS ali ZLOČIN
V RENNES-u novost.

ZLET DELAGRANGE-a

na turinskem orožnem trgu.

PRELEPA GOSPA

posebno interesantna slika za gospe.

V nedeljah matinee od 12 do 1.

Ob delavnikih od 5 do 10.30.

Ob praznikih od 2.30 „ 10.30.

Vsako sredo in soboto matinee za učence od 3 do 5 pop.

LJUDSKE CENE:

Prvi prostori stot. 40

Drugi prostori „ 20

Dečki pod 10 letom plačajo polovico. — Vojaki v drugih prostorih 10.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poullards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlični lekarni

PRAXMARER „Mi due Mori“ Trst, veliki trg

CARLO GORTAN Zaloge olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno. TELEFON 865.

V spomin na okupacijo Bosne. — Na Goriskem, posebej v Gorici in v Vipavski dolini, živi še precejšnje število tovarišev-vojakov iz bosanske okupacije. Nekateri teh so se dogovorili, da bi letos praznovali svojo tridesetletnico z veliko slavnostjo v prazno cesarjevega jubileja. Naročili so sotovarišiu iz bosanske okupacije Martinu Štruklju v Sempasu, da vodi priprave za namenjeno slavnost, ki naj bi se obhajala dne 16. avgusta t. l. Pričakujemo krasne veselice v velikem obsegu pod milim nebom, na katero že danes opozarjamo vse še žive sobojvneke.

Vesti iz Kranjske.

Državna subvencija. Za gradnje vodo-roda v vaseh Borje St. Lambert in Senočet v občini St. Lambert pri Litiji je dalo poljedelsko ministerstvo 12.400 Kron državne podpore.

Za realko v Fürstenfeldu na Štajerskem je finančno ministerstvo že dovolilo potrebna denarna sredstva. Štajerski Nemci katerih je dve tretjini prebivalstva, bodo imeli 5 realk, Slovenci pa nobene!

Prva matura na mestni realki v Indriji je bila 16., 17. in 18. t. m. pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika Fr. Hubada. Maturu je delalo 19 rednih dijakov in ena eksternistinja; vsi so jo izvršili z dobrim uspehom. Mestna občina je maturantom na čast priredila v nedeljo zabaven večer.

Vesti iz Štajerske.

Na celjski veliki gimnaziji dela te dni zrelostni izpit 56 kandidatov; štirje, ki so se vdeležili že pismenega izpita, so padli v semestru.

Suša se letos kaže tudi na Zgornjem Štajerskem. Letos je bilo tamkaj mnogo manje sena nego druga leta in pravijo, da tudi otave ne bo.

Slovensko veselico v Witalpenu (blizu Marjinega Celja) na Zgor. Štajerskem so priredili minoli četrtek slovenski delavci iz Kobarida na Goriskem. Slavnost, katere se je udeležilo nad 500 ljudi, se je vršila popolnoma mirno.

Razne vesti.

Radosni dogodek v prestolonaslednikovi rodbini pričakuje jeseni. Prestolonaslednik Fran Ferdinand se je 1. julia oženil s kneginjo Hohenberg in ima dosedaj tri otroke.

Mačke proti kugi. Angleška vlada odpošlje v svoje kolonije s parniki 300.000 mačk, ker so zdravniki dokazali, da kjer je mnogo mačk, tam se ne more pojaviti kuga. Ker pa kolonijah ni dosti, jih odpošljejo iz Angleške.

Obлак se je utrgal v Nagy Karoly in okolici minoli nedeljo. Lilo je celo uro. Silni vihar je ruval drevje in odkril več streh. — Letina je popolnoma uničena. Na več krajih je udarila strela. Najstarejši ljudje ne pamtijo takega nevihtnega.

Hrvat zmagovalac v tekmovalni borbi. Na tekmovalni borbi, ki se je vršila v dunajski Areni „Ilympia“ za nagrado 10.000 K, ki je trajalo 40 dni in katere so se udeležili prvi borci sveta, je končno zmagal Hrvat Antonić iz Bosne proti nemškemu soborcju Kochu. — Občinstvo je priredilo zmagovalcu viharne ovacije.

Strašna toča je padla v sredo v Posavini v Bosni. Bila je debela kakor golobja jajca, in je razbila prav vse.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mestnoizdane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Pisca se takoj.

Prodajo se obleke za moške in dečke. Plačilo na mesečne ali tedenske obroke. Ulica Caserma 12, I. 592

Diplomirani kurjač (Foghista) išče posla tudi na deželi. — Fran B. a. n. Trst, via Muraglioni 22 (1082)

Zemljišče pri cesti na prodaj, 1000 klafr. Obrniti se: Barriera vecchia 31 Rubieri, pri sv. Mar. Magd. zornji. 1084

Izvrstno istrsko vino prodaja Martin Krajcar v Fontani pri Vrsaru. Ima na razpolago 1500 hekt. Vино ima 10 stopinj. Na željo pošlje vzorce. 1092

Zaloga vina istiskega I. vrste po 26 K hkt od 56 litrov naprej. — Kraški teran po dogovoru. — Jože Čebulec v Sežani. 1038

Korespondent, več slovenščine, italijanščine in nemščine z dobrimi spričevali sprejme se takoj za mesto v Istri. Ponudba na tiskarno „Edinost“. 1075

Deva ali mlada vdova z mesta ali z dežele, z doto ali brez te, ki bi zaželela samstva breme odložiti, in blagovolila nadaljevati zakona medeno pot na strani zaloga 29-letnega meščana v državni službi, naj blagohotno izjavi pod šifro: Potoški L. Postere-stante Gorica 3. Sprejmejo se le resne ponudbe s sliko za koje diskretnost se jamči. 1077

Trgovina jestvin dobro upeljana, spre- me aktivnega sodru- četudi iz dežele, s 4—5 tisoč kron kapitala, za po- večati trgovino in delavsko moč. Znanke niso izklju- čene. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti. (1054)

Proda se zemljišče v Rojanu (Cologna) od- daljeno nekaj minut od postaje v. Cologna (Električna železnica), 14.000 klaftrov. Eventuelno se da tudi v najem. Naslov pri „Inser- oddelku Edinosti“. 1079

Sprejme se takoj

tiskarskega učenca.

Prednost imajo 14-letni dečki, kateri so dovršili najmanj dve srednji šoli. Po- nudbe na tiskarno „EDINOST“.

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9.

Specijalist za razkošno pohištvo vsa- kega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

Odlikovana tovarna glasovirjev

E. WARBINEK : Trst, Piazza Carlo Goldoni 12 (vogel Corso—Via Nuova)

SPECIJALITETA pianinov, glasovir-jev svetovnih tvrdk STEINWEY in JONS v New-Yorku, Schweighofer itd.

Elekt. pianini, orkestroni, harmoniji.

Izposoje. — Menjuje. — Daje na obroke. Popravlja. — Akordira po zmernih cenah.

NOVA MESNICA

koši, vampe in osoljeni jeziki. Vse po najzmernejših cenah. Udani C. Sovrano.

Vse blago za moške ...

bivše tvrdke WENITZKY v ulici S. Antonio št. 2

je bilo prenešeno v ul. Barriera vecchia št. 8

kjer se prodaja ob enem z blagom, rešenim iz parnika „Galatea“.

Cori omenjeno blago se prodaja pod kupno ceno.

Gospod Giuseppe Nuzzi & Co.

ČERVINJAN.

Štejemo si v prijetno dolžnost naznaniti Vam, da smo poskusili pregnati molje v našem skladišču s Vašim izvrstnim izdelkom „DESTRUCTOR“. Vsepeh je prekašal naše pričakovanje v vsakem pogledu, tako, da zamoremo mirno vestjo prorokovati Vašemu izdelku lepo bodočnost, katero v resnici tudi zasluži. Vsepeh je bil za nas tem večji, ker smo se že priva- dili po uporabi toliko ničvrednih izdelkov te vrste čakati gotov nevspeh.

TRST, 15. julija 1908.

Z odličnim spoštovanjem C. SCHMIDL & C.

EDINA HLADILNA PIJAČA JE:

Sumeči citrat ZIRILLI

Sumeči citrat „Zirilli“ od vseh cenjen radi neoporečnih higijeničnih lastnosti, napravi jako prijetno, okusno in hladilno pijačo.

NB. Sumeči citrat „Zirilli“ je na prodaj samo v sledečih mirolilnicah: Cilia, Ernest Alessio, Alojz Battistutta, Bisioch, Bolle, Brachetti, Ber- tolo, Brusadin, Brusini, Cumar, Dapretto, Demenia, Dimitrievich, Fornasari, Gatter, Giaschi, Glinescheg, Guarini, Kimez, Krasna, Lavagna, Na- gelschmit, Pasco, Petrone, Pettorich, Poropat, Rizzoli, Rutter, Scussinegli, Skok, Toso, Ursich, Wurur, Zadnik, Zernitz, Larzenov, Zudonigo.

Ker se da hitro napraviti in radi svojih dobrih last- nosti ne bi smel manjkati v nobeni družini.

Nobena pijača ni tako zaželjena kakor ta hladilna pijača, posebno pa v poletnem času in v toplih krajih, kjer se jo porabi v veliki množini.

Sumeči citrat „Zirilli“ je, čeprav ni zdravilo, iz- vrstno sredstvo proti želodčnim boleznim. Slabi tek, duh iz želodca, suhota jezika, bljuvanje in pregretje neha takoj, ako se pije to hladilno pijačo samo kot odžejajočo. Vsi oni, ki slabo prebavljajo, bi morali rabiti ta izdelek, ki nadkriljuje vse druge pijače te vrste.

NB. Sumeči citrat „ZIRILLI“ ni enak drugim izdelkom slabe vrste, katere se prodaja, ampak ima jako prijeten okus, in napravi izvrstno sumečo limonado. Ako se kupuje na drobno, paziti treba na prevaro; poskusiti treba, ako ima limonado okus. V steklenicah nosi znamko tvrdke

Tovarna: Trst, ulica Alessandro Manzoni št. 6. -- Telefon 1863.

Poreška klet ..

Filijalka na Opčinah št. 176

IVAN STANICH

veleposelnik v Istri

rodaja

TERAN

najfinije vrste do 14 krajc

liter v sodih najmanj 56 litrov

Na drobno po 20 krajc. liter.

V prodajalnici jestvin ..

Domenico Moretti

Trst, ul. Giuseppe Gatteri št. 20

vogal ulice Farneto

prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, zmesi, moka, naravno maslo surove in kuhane, vino, pivo in likerji v buteljkah itd. Specialiteta praških in S. Danjelskih gajati. Poštne pošiljke po zmernih cenah.

Giuseppe d'Andrea

Teracerarski mojster

Trst - San Giacomo in Monte 6

Prvo podjetje za navadna in

fina teracerarska dela

obstoječe od leta 1852

Sprejme se tudi popraviljanja.

Shajališče v Mirolilnici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakob.

Odpri se je

v ulici Belvedere št. 34

Velika in dobro preskrbljena zaloga

Napolske in bolonjske zmesi

s pridejano tvornico domače zmesi ...

vsak dan sveže.

Podpisana se priporoča slav. občinstvu, gotova da zadovolji vsaki potrebi, udana

MELANY MINZI.

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 3.

Priporoča svojo

zalogo oglja in drv

ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranj-

skim blagom. Prodaja na debelo in drobno.

Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

STARA MIRODILNICA

Fed. F. Huber Succ.

TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.

BOGATA ZALOGA

barv, povlak, čopičev, pramenj, ke- mičnih izdelkov, miner. vod, parfi- mov, zamah, železne žice, elastike za copljerje, mila in STEKLENIH SIP. Zaloga žvepla in modre galice.

Hotel Balkan

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
cene zmerno. Počkaj & Kögl.

Hotel Balkan